

GEOGRAFIJA NASELIJ

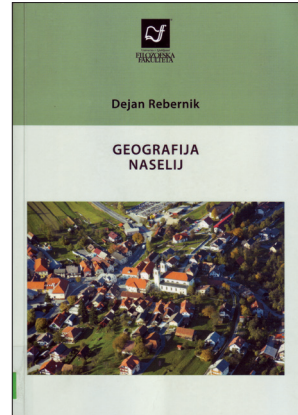
Dejan Rebernik: Geografija naselij. Znanstvena založba Filozofske fakultete in Oddelek za geografijo, 301 str. Ljubljana, 2011

Visokošolski učbenik *Geografija naselij* je eden od dveh učbenikov, ki sta jih sodelavca Oddelka za geografijo v letošnjem letu objavila pri Znanstveni založbi Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, in dopolnjuje lepo rastočo zbirko prepotrebnih učbenikov na prenovljenih študijskih programih Oddelka za geografijo.

Mesta so gotovo antropogeno najbolj preoblikovani deli kulturne pokrajine in že desetletja predstavljajo pomembno tematiko v slovenski in svetovni geografiji. Brez poznavanja njihove problematike ni moč razumeti funkcioniranja sodobnega sveta, saj se v njih »... odvija velik del dejavnosti, ki jih človeštvo potrebuje za svoj obstoj ...«, hkrati pa so tudi »... zelo dinamičen prostorski pojav, saj se njihov obseg, oblika in funkcije stalno spreminjajo.«

Obsežno delo je razdeljeno na dva dela in 13 poglavij. V prvem delu so predstavljeni osnovni pojmi in pristopi v geografskem preučevanju naselij (Geografsko proučevanje naselij, Podeželska naselja, Mesta in urbanizacija, Naselbinska omrežja in urbani sistemi). Čeprav se razlike med mesti in podeželjem v sedanjem svetu zmanjšujejo, posebno v gospodarsko najrazvitejših delih sveta, je avtor obdržal delitev naselij na dve glavni skupini: podeželska naselja (2. poglavje) in mesta ali urbana naselja (3. poglavje). Delitev ni uporabljena zgolj zaradi pojasnjevanja različnih oblik poselitve in pestre morfologije naselij, ampak je pomembna tudi na teoretičnem nivoju, saj so neštete povezave med mesti in njihovo bližnjo in daljno podeželsko soseščino ključnega pomena za razumevanje preteklih in sodobnih procesov urbanizacije (3. poglavje), predvsem pa za razumevanje naselbinskih omrežij in urbanih sistemov (4. poglavje). Ta del učbenika zaokrožuje podpoglavje o centralnih naseljih in urbanih sistemih v Sloveniji, tematika, s katero se slovenski geografi že več desetletij intenzivno ukvarjajo.

Drugi del učbenika je regionalnogeografsko zasnovan: predstavljene so glavne značilnosti mest in urbanizacije po glavnih svetovnih regijah (v Evropi, Severni Ameriki, Avstraliji in Oceaniji, v 'tretjem svetu', Severni Afriki in Jugozahodni Aziji, Aziji, Podsaharski Afriki ter Latinski Ameriki). V regionalnem pregledu značilnosti mest in urbanizacije po posameznih svetovnih regijah sta v ospredju dve tematiki: predstavitev razvoja mest in poteka urbanizacije ter sodobne značilnosti in problemi mest. Avtor je uporabil kombinacijo dveh pristopov (zgodovinskega in funkcijskega), ki sta nujno potrebna za razumevanje morfologije in funkcioniranja današnjih mest. Te zapletene problematike študent in tudi drugi uporabniki učbenika enostavno ne morejo razumeti brez vsaj osnovnega poznavanja družbeno-gospodarskega razvoja neke regije. Mesta so namreč skozi velik del zgodovine hkrati subjekti in objekti geografskega, zgodovinskega,

sociološkega idr. razvoja, žarišča idej in gospodarskih tokov, z razvojem prometa in drugih komunikacij vse tesneje prepletena z okolico v izjemno raznolik mozaik mest in podeželskih pokrajin, od največjih svetovnih metropol do najbolj oddaljenih meja svojih gravitacijskih območij.

Učbenik Geografija naselij je najprej namenjen študentom univerzitetnih študijskih programov Geografija na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. S pridom ga bodo lahko uporabljali tudi študenti drugih geografskih in sorodnih programov (urbanizem, prostorsko načrtovanje, krajinska arhitektura, arhitektura, ipd.), v veliko pomoč bi lahko bil tudi srednješolskim učiteljem geografije pri obravnavanju zapletenih problemov sodobnega sveta. Sistematično obravnavana problematika, pregledna zasnova učbenika, bogat seznam dostopne literature, več kot 200 risb, skic in fotografij slovenskih mest in mest z vseh delov sveta (večino fotografij sta prispevala avtor in dr. Jurij Senegačnik) pa bi morali pritegniti tudi širši krog za to tematiko zainteresiranih bralcev.

Karel Natek